

HOE REKENING TE HOUDEN MET DE MOTIVATIE VAN TUINDERS BIJ DE PLANNING VAN STADS- EN VOLKSTUINEN?

Uitdaging

In veel Europese landen is er steeds meer vraag naar (collectieve) stedelijke tuinen. Lokale overheden en tuinverenigingen hebben hun wachtlijsten zien groeien. In sommige gevallen wachten mensen jarenlang voordat ze een stuk grond kunnen bemachtigen om in te tuinieren. Als antwoord op deze toegenomen vraag zoeken overheden in veel steden naar mogelijkheden stads- en volkstuinten op te nemen in ontwikkelingsplannen. Dit proces wordt ondersteund door stadsplanologen, architecten en landschapsarchitecten.

Bij het bedenken van ontwikkelingsplannen is het belangrijk te beseffen dat tuinders met een breed scala aan verwachtingen en motivaties naar een tuin komen.

Met het oog op conflicten over het gebruik van de beperkte ruimte in steden, kan het opnemen van tuinen in stadsplanning alleen worden gerechtvaardigd als met deze motivaties rekening wordt gehouden in het proces van tuinplanning en ontwerp. Dat zal er ook voor zorgen dat tuinen voorzien in de vele mogelijke functies die ze in potentie voor stedelingen kunnen hebben.

Tenslotte kunnen sommige bestaande stads- en volkstuinten potentie hebben die niet volledig is benut. Een goed begrip van motivaties zal bijdragen aan het verbeteren van het functioneren van een tuin en van het aansluiten bij de verwachtingen.

De uitdaging van deze factsheet is het integreren van verwachtingen en motivaties van tuinders in de planning en het ontwerp van stedelijke tuinen.

Foto 2 - Pla Buits tuin, Barcelona. Foto: Carolina Villar

Foto 3 – Traditionele aanblik van een gezinstuin. Foto: Jeanne Pourias

Adviesnota voor planning en ontwerp professionals

Motivaties veranderen, en worden gevormd door persoonlijke belangen en behoeften, sociale status, culturele achtergrond en externe factoren, inclusief mondiale veranderingen zoals economische crises of milieurampen.

Tuinders geven als de belangrijkste motivaties:

Voedselproductie en soevereiniteit

Tuinders willen zelfgeproduceerd voedsel, van goede kwaliteit en betaalbaar.

"Ik heb in een winkel nog nooit kool gezien zoals wij die telen. Nou ja, heel soms, maar het is echt ongewoon" (Tuinder uit Parijs).

Psychologische en fysieke gezondheid

De tuin wordt beschouwd als plek om uit te rusten en als een manier om fit te blijven.

"Ik denk dat het veel levenskwaliteit biedt. Als je moe en gespannen thuis komt van het werk, ga je gewoon in het gras liggen en ervaar je een compleet andere wereld" (Tuinder uit Oslo).

Bijdragen aan milieu, politiek en economie in de stad

Tuinen worden beschouwd als een bron van collectieve empowerment door leven te brengen in leegstaande percelen.

"Hier voel ik me leven, op deze plek kun je voelen dat het waard is om te leven" (Tuinder uit Nitra).

"Een plek waar we initiatieven kunnen ontwikkelen, en niet alleen maar kunnen nadenken zoals in stadsparken" (Tuinder uit Barcelona).

Sociaal-culturele relaties maken

Tuinen zouden gemeenschapsbanden versterken en sociale cohesie bevorderen in de buurt.

"Het gaat niet alleen over planten telen; het is ook het contact met mensen..." (Tuinder uit Parijs).

Leren, scholing en overdragen van kennis

Tuinen worden gezien als plekken om te leren, kennis te ontwikkelen en te delen met mensen met verschillende sociaal-demografische en sociaaleconomische profielen

"Ik kom hier meestal met mijn kleinkinderen om ze te laten zien waar bonen vandaan komen" (Tuinder uit Barcelona).

Recreatie, hobby en zelf-realisatie

Tuinders genieten van het buiten zijn, van verbondenheid met de natuur, en ze vinden het fijn hun vrije tijd op een zinvolle manier door te brengen.

Meer lezen

Handige links

<http://www.urbanallotments.eu/>

<https://www.avvn.nl/>

Referenties

Calvet-Mir, L., March, H., Nordh, H., Pourias, J., Čakovská, B. Motivations behind urban gardening: "Here I feel alive". In: Bell, S. et al. (2016) Urban Allotment Gardens in Europe. London: Routledge. 320-341

Pourias, J., Aubry, C., & Duchemin, E. (2016). Is food a motivation for urban gardeners? Multifunctionality and the relative importance of the food function in urban collective gardens of Paris and Montreal. *Agriculture and Human Values*, 33(2), 257-273. <http://doi.org/10.1007/s10460-015-9606-y>

Camps-Calvet M., Langemeyer J., Calvet-Mir L., Gómez-Baggethun E., March H. 2015. Sowing resilience and contestation in times of crises: The case of urban gardening movements in Barcelona. *Partecipazione e Conflitto. The Open Journal of Sociopolitical Studies* 8(2): 417-442

Foto 4 – Productie volkstuin. Foto: Maria Bíhuňová en Barbora Čakovská

Foto 5 – Etterstad volkstuin in Oslo. Foto: Helena Nordh

Voor ontwerpers

Voor het ontwerpproces begint...

- Houd rekening met de invloed van ontwerp en ruimtelijke structuur op gebruik van percelen. Zo denken we vaak aan percelen in een vierkant of een rechthoek. Door ze op te zetten in een driehoeksvorm is in het midden een gezamenlijke schuur mogelijk of een ontmoetingsplek.
- Tuinen moeten de verschillende motivaties van gebruikers kunnen uitdrukken.
- Door inzicht in motivaties kun je optimaal aansluiten bij motivaties van tuinders en behoeften van de buurt.
- Tuinen moeten voorzien in flexibiliteit om in te kunnen spelen op weerstand en de onvermijdelijke veranderingen in de motivaties van tuinders, de groep, of breder: verwachtingen in verband met ontwikkelingen in de samenleving.

Advies voor ontwerpers

- Betrek tuinders actief in het ontwerp en uitvoeringsproces.
- Vraag toekomstige tuinders over hun motivaties en verwachtingen en leer ze kennen.
- Als je de toekomstige tuinders niet kent, spreek dan met andere stads- of volkstuinders.

- Maak gebruik van bestaande typen tuinen en laat je inspireren in een andere omgeving - eventueel in het buitenland: volkstuinten, collectieve, sociale, buurt- of schooltuinen.
- Meng verschillende types percelen in een tuin. Dan kunnen verschillende soorten tuinders zich aangesproken voelen: degenen met meer kennis en tijd om een groot perceel te bewerken en voor wie minder kennis en tijd heeft is een klein perceel voldoende. Gezamenlijke percelen zijn wellicht een optie voor beginners om het tuinieren een jaartje uit te proberen, terwijl andere tuinders liever een individueel perceel willen.
- Maak ruimte voor ander gebruik: voor activiteiten als barbecues, picknicks etc. om het collectieve leven in de tuin te versterken.
- Houd het simpel, zonder details, tuinders maken uiteindelijk hun eigen tuin.
- Maak de tuin toegankelijk voor ieder, en let op obstakels die mensen kunnen uitsluiten. Verhoogde plantenbedden en aangepaste toiletten zorgen bijv. voor toegankelijkheid van mensen met een beperking.

Meer Lezen

Voorbeeld

De Jardin des Bordes is een stadstuin in het regionale park "La Plaine des Bordes", dichtbij Chennevières-sur-Marne, in de regio Parijs. Deze is aangelegd in 2004 en bevat zowel collectieve als individuele percelen van verschillende grootte. Eén van de percelen dient als opleidingsplek voor de nieuwkomers. De tuinders delen gereedschapsschuren, en de tuin bevat ook collectieve plekken voor ontmoeting en activiteiten: een collectief huisje en grasveld met tafels en stoelen.

Foto 6 & 7 - Jardins des Bordes - Kaart en foto. Foto: AC Daniel

AUTEURS

Jeanne Pourias¹, UMR SAD-APT AgroParisTech – INRA, France

Barbora Čáková, Slovak University of Agriculture in Nitra, Slovakia

Hug March, Internet Interdisciplinary Institute (IN3), Universitat Oberta de Catalunya, Spain

Helena Nordh, The Norwegian University of Life Sciences, Aas, Norway

Laura Calvet-Mir, IN3, Universitat Oberta de Catalunya | ICTA, Universitat Autònoma de Barcelona, Spain

¹auteur voor correspondentie: jeanne.pourias@agroparistech.fr

Vertaling: Esther Veen Wageningen University and Research, Ans Hobbelen AVVN, ahobbelen@yahoo.co.uk

INFO REEKS | UITGAVE 1 V. NEDERLANDS | DATUM VAN ONLINE PUBLICATIE: 1 DECEMBER 2016

COST (European Cooperation in Science and Technology) is een Europees intergouvernementeel kader. Haar missie is om baanbrekende wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen te stimuleren, die tot nieuwe concepten en producten leiden en daarmee bijdragen aan het versterken van Europa's onderzoeks- en innovatiecapaciteiten.

www.cost.eu

Het Europese Kaderprogramma Horizon 2020 ondersteunt COST

Verantwoording

Deze factsheet is gebaseerd op werk van COST Action TU1201 Urban Allotment Gardens in European Cities, ondersteund door COST (European Cooperation in Science and Technology)

www.urbanallotments.eu

Word lid van urban gardens in Europe

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>